

žučljivoj svadi na drugoga podiže svoj glas. Ipak je on čovjek, kršćanin, svećenik, intelektualac i, dakako - Bosna. Ona hrvatska Bosna koja je, doduše, ponosna, ali ujedno i previše mudra, a da bi to bila na bolestan način. "Franjo, Mašala!"

Čestitam izdavaču ove knjige, Hrvatskom kulturnom društvu "Napredak", kako na ideji da ovu knjigu izda tako i na ostvarenju te ideje. Čestitam kolegi Franji Topiću, kao njezinu autoru. Njima, dakle, čestitke, no samu zahvalu, sukladno onoj biblijskoj: "Neka ljudi vide vaša dobra djela i hvale Oca vašega na nebesima", nju upućujem ipak samome Bogu koji očito i po "Napretku" i po njegovu predsjedniku dr. Franji Topiću uvijek iznova uspješno dokazuje da je On Bog što čudesa stvara.

Špiro Marasović

I Hrvatima je BiH domovina

Franjo TOPIĆ, *Opstanak bosansko-hercegovačkih Hrvata? Kolumne Dnevnog lista: Moj stav, 2002.-2004.*, HKD Napredak, Sarajevo - Zagreb 2005., 100 str.

Ovih dana je izašla iz tiska mala džepna knjižica predsjednika HKD Napredak prof. dr. Franje Topića. Kako i sam podnaslov knjižice govori riječ je o njegovim kolumnama koje je objavljivao u *Dnevnom listu* iz Mostara od 24. kolovoza 2002. pa do 4. siječnja 2004. Na ravno stotinu stranica autor nam predstavlja 33 kolumne koje su posvećene raznim temama, koje pak uvijek obrađuju i dodiruju neka temeljna i životna pitanja Bosne i Hercegovine, svih njezinih ljudi a posebno Hrvata u ovoj zemlji. Pitanju opstojnosti Hrvata posvetio je čak četiri od sedam prvih kolumni. One su bile

odlučujuće da se ta tema nađe na naslovnici knjižice.

Ostale teme nisu nipošto manje važne, nego se kao puzzle uklapaju u postavljeno pitanje. Obraduje između ostalih pitanje prava na hrvatski jezik u dvije kolumne (str. 31 i 63), kulturnog identiteta (str. 68), odnosa Bleiburga i Jasenovca (str. 60), odnos prema Europi (str. 89) itd. Uvijek se osvrtao i na aktualne izjave i stavove političara ili nekih drugih odgovornih ljudi, na susrete i događaje, kao npr. ubojstvo troje Anđelića (str. 94), ili predstavljanje knjige *Huaška priča* Kupreškića (str. 43). Autor često dodiruje vjerske i moralno crkvene aspekte kod mnogih pitanja, ali nekima posvećuje i cijele kolumne kao ekumenizmu i dijalogu (str. 41), Božiću (str. 34), Stepincu (str. 48) itd. Posebnu ljubav on dokazuje prema osobi i djelu blagopokojnog pape Ivana Pavla II., kojega on citira na više mjesta u raznim kolumnama, te mu posvećuje izravno dvije (str. 25 i 71). Autor predstavlja i nekoliko zanimljivih knjiga kao npr. Nikole Machiavellija *Vladar* (str. 77), Francisa Fukuyame *Kraj čovjeka?* (str. 80 i 83), te Antonia Soccia *Progonjeni kršćani* (str. 86). Svaka knjiga je uvijek tematski povezana s nekim pitanjima i za BiH. Kao predsjednik HKD Napredak nije ni mogao zaobići djelatnosti društva koje on uspješno vodi (str. 91).

Kod svake teme on polazi od pitanja ili dileme, od konstatacije ili tolerancije. Kod svakog pitanja nastoji prikazati suprotstavljena mišljenja, a njih ne manjka na ovim prostorima. Onda spaja što se da i treba spojiti začudujućom sintezom. Suprotstavlja dijametralna polazišta i argumentirano pobija neutemeljene stavove, raskrinkava njihovu plitku političku ili sebičnu pozadinu. On jednostavnom konfrontacijom argumenata dira u srce problema i nudi čitatelju svoju viziju Bosne i Hercegovine i su-

života u njoj. Pri tome on tolerantno komunicira i s onima koji ne misle kao on, ali naravno s puno ozbiljnosti, strpljenja, ljubavi i utemeljenosti brani svoje stavove i poglede. On se svim srcem bori da se sva istina o ovoj zemlji i njezinim problemima sagleda s ljubavlju prema ovoj zemlji. Njega u srce pogadaju profesionalni pesimisti koji iz bilo kojeg razloga, od stranačkog do osobnoga, šire truli pesimizam o nemogućnosti suživota u ovoj zemlji, o nemogućnosti opstanka Hrvata na ovim prostorima, jer da su im ugrožena temeljna prava, pa onda odlaze u druge zemlje gdje im je sve to ironično "osigurano", kao npr. u Novom Zelandu, gdje žive pod hrvatskom kontrolom, idu u hrvatske škole u kojima uče hrvatski književni jezik, čitaju domaće hrvatske novine i gledaju novozelandsku hrvatsku televiziju. Sve profesionalne pesimiste Topić poziva da sami doprinesu boljem ozračju, tolerantnijoj atmosferi, pravednijem ustavu, većem standardu, boljoj budućnosti na ovoj grudi. Ako su već iz bilo kojih razloga otišli, onda neka barem svojim pesimističkim djelovanjem ne otežavaju i onako teške uvjete života u ovoj zemlji. Mnogi su u ovoj zemlji frustrirani, pa svoje frustracije svjesno prenose na druge, da ne bi bili sami frustrirani. Mnogima su ostale mnoge neostvarene želje koje su najveći izvori nesreće (Pascal), zato takvi samo kukaju, a kukanjem se ne rješavaju problemi, ili pište poput mladih golubića čekajući da im se sve donese i stavi u usta, da im netko drugi izganja donaciju i dovede materijal, da im netko drugi gradi ili obnavlja kuće, dovozi hranu i za njih kuha, njima servira i za njih žvače. Mnogi su stekli krive iluzije raja na zemlji, a pri tome zaboravljaju da nema napretka bez oz-

biljnog i ustrajnog rada. Tko neće da radi, neka i ne jede, kaže Pavao (2 Sol 10). Bog ne pomaže lijenost i nerad, dodaje Topić. Hrvati ovdje moraju shvatiti da je ovo i naša zemlja i naša domovina, jedna je od osnovnih poruka knjige. To je tako jednostavno razumljivo, ali za mnoge Hrvate teško prihvatljivo, jer su imali i gajili druge iluzije. Onaj tko im razbija te iluzije, više je kriv od onoga koji je na njih pucao. Onaj tko svoje kritizira, pa makar to bilo i opravdano, navlači na sebe veći bijes od onih koji su nas protjerivali i ubijali. Takvoga se neopravdano smatra nacionalnim izdajnikom, kolaboracionistom, kvislingom. Ali autor se ne plaši ni divljih klevetnika, ni domaćih laskavaca (str. 78). On je svjestan da u ratu ideja i oružja uvijek pobjeđuju ideje. On poziva na suživot s drugima uza sve poteškoće iako se na njega gleda kao da dolazi s Marsa, jer drugi propagiraju različitosti kao "greške prirode", kao prokletstvo a ne bogatstvo. Za njih je suživot u različitostima utopija, za Topića potreba. Takvi ne vide ni teoretsku mogućnost suživota u različitosti, nego različite treba "etnički očistiti", umjesto da oni "etički očiste" svoje savjesti i srca.

Ova mala knjižica nosi velike ideje; pokreće ogromne teme; otvara nove vidike; gradi porušene mostove; ruši opasne barijere među nacijama i religijama; postavlja prave temelje suživota; bistri mutne stavove; izgrađuje dublju moralnu svijest; podupire vjerski, nacionalni i kulturni identitet, koji ne ugrožava nikoga i koji se ne treba osjećati ugrožen ni od koga; utemeljuje biblijsku vjeru; produbljuje kršćansku ljubav; zahtijeva ljudsko poštovanje; zrači optimističku nadu u bolje sutra.

Niko Ikić